

ד"ר אמיר גילת, מפקד מערכות

האם אופי המלחמה באמת השתנה במהלך השנים, כיצד מונגשת חדשנות במיתבה, "מלמעלה למטה" או "מלמטה למעלה"? על ההבדל בין חדשנות, יזמות ותיקוש, והאם יש דבר כזה עודף מידע?
ריאיון מערכות עם רח"ט שיל"ח באג"ת, תא"ל ערן ניב, על החטיבה שהוקמה לפני קצת יותר משנה במטרה ליצור שיטות לחימה חדשניות בצה"ל

8 | רף פצ"ן - לחשל את החרב

אלוף אמיר ברעם, מפקד פיקוד הצפון
גל פרל פינקל, חוקר במרכז דדו

איריודאות שבה ייתקלו מפקדים, במיוחד בצבא היבשה, מחייבת אותם להפגין כישורי הסתגלות בביצוע ובהובלת כוחות. זאת בדיוק התפיסה שעמדה בבסיס רף פצ"ן - להטיל את הכוחות לשדה שידמה להם את האתגר המבצעי שיפגשו בלחימה בלבנון, לבחון את כשירותם לעמוד בו ולסגור את הפערים במוכנות עוד לפני המלחמה

16 | "רוח דרום"? סופת טורנדו! כיצד יכריע צה"ל במערכה הבאה בעזה?

עומר דוסטרי, דוקטורנט צבא בתחום צבא וביטחון במחלקה למדעי המדינה באוניברסיטת בר-אילן, וחוקר ב"מכון ירושלים לאסטרטגיה ולביטחון"

בשנים האחרונות צה"ל מנסה להעביר את כובד המשקל התפיסתי, הארגוני והמבצעי - החל מתמך דגש על אש מנגד, לתמרון יבשתי והפעלת כוחות קרקע. כחלק מכך פותחה תוכנית המלחמה "רוח דרום", אך היא בבחינת "חצי דרך" בלבד, מאחר שהיא סובלת מ"מסמנים" תפיסתיים מן העבר

20 | תרומת הכוחות למבצעים מיוחדים

למלחמות המודרניות: ישראל וארצות-הברית כמקרי בוחן

יאיר אנסבכר, דוקטורנט באוניברסיטת בר-אילן, יועץ מחקר במפקדת העומק ובנופים נוספים בצה"ל ובמערכת הביטחון, עמית מחקר בפורום קהלת

כדי להגיע לאפקטיביות ולהעניק תרומה מערכתית או אסטרטגית במערכה הבאה, על קהילת הכו"מ הישראלית להתארגן ולפעול כבר עכשיו, בשגרה. אם האמריקנים הצליחו בכך, למרות גודלם העצום והמגוון הרב של כו"מ שהם מפעילים, אנו בוודאי מסוגלים לעשות זאת טוב יותר

26 | קווים לדמותו של המקצוע הצבאי בצה"ל

סא"ל (מיל) ד"ר דותן דרוק, חבר הקתדרה ללימודי צבא במכללות הצבאיות בצה"ל, ומנל"ח בעוצבת עקבות הברזל

המקצוע הצבאי הוא מקצוע ככל מקצוע המוכר בעולם התעסוקה והאקדמיה, וכולל ידע עיוני ומעשי הנדרש כדי להפעיל עוצמה צבאית ולבנות אותה. עם זאת, נכון היה להקדים את הגדרתו כתחום ידע מעשי להגדרתו כאקדמי שכן אין הוא נבחן בהישגים מדעיים בעולם האקדמי, אלא בניצחון במלחמה

34 | חשיפה-תקיפה בצבא רוסיה

ד"ר אייל ברלוביץ', רמ"ד מחקר צבאות זרים במחלקת מת"ת, זרוע היבשה

בשנים האחרונות נושא החשיפה-תקיפה נמצא במרכז השיח בצבאות המערביים בכלל ובצה"ל בפרט. מאמר זה דן בכוחות חשיפה-תקיפה בצבא רוסיה, ובעקרונות המנחים שגובשו על-מנת לענות על השאלות: כיצד לארגן את הכוח, לבנות אותו ולהפעילו כדי שיחשוף את האויב ויאפשר פגיעה מהירה בו

40 | המגזר האזרחי בשירות המודרניזציה הצבאית של סין: מדיניות "היתוך צבאי-אזרחי"

ד"ר יורם עברון, חוקר סין בת-זמננו, חבר סגל החוג ללימודי אסיה באוניברסיטת חיפה ועמית מחקר מן החוץ במכון דדו

התחרות הבין-מעצמתית בין ארצות-הברית לסין משלבת בין הפן הצבאי לכלכלי, כשבתווך ניצב הפן הטכנולוגי. לצורך כך רתמה סין את תעשייתה, הביטחונות והאזרחות כאחת, כאמצעי להשגת מטרותיה המדיניות. על ישראל, שמקיימת קשרים עם שתי המעצמות, להכיר את המערכת הסינית על מורכבותה, ובעיקר את יחסי המגזר הצבאי והאזרחי שבה, על-מנת לפזר את החשש של מי מהצדדים

46 | אתגרי המודיעין הימי במערכה הא-סימטרית

סא"ל (מיל) ד"ר אייל פינקו, שירת במגוון תפקידים בחיל הים ובמערכת הביטחון. נשיא מכון מחקר אירופי בתחומי ההגירה והביטחון הלאומי

חילות ים נדרשים להתמודד יותר ויותר מול כוחות ימיים א-סימטריים, בין אם מדובר בכוחות ימיים של ארגוני טרור ופיראטים ובין אם מדובר בכוחות ימיים א-סימטריים שמפעילות מדינות. תפקידו של המודיעין הימי הוא לבנות את התמונה המדייקת מול האתגרים, ולהשפיע על יישום התוכנות וההערכות המודיעיניות בכל תהליכי בניית תורות הלחימה ובניין הכוח

50 | 80 שנים להקמת הפלמ"ח - מה חיפש הפלמ"ח בסוריה?

ד"ר טל טובי, מרצה בכיר במחלקה להיסטוריה, אוניברסיטת בר-אילן

הקמת הפלמ"ח היא דוגמה ל"מלחמה באמצעות פונדקאי", שבה הפונדקאי (היישוב היהודי) נהנה מהסימביוזה. יש לזהות גורמים אופוזיציוניים אשר פועלים גם ככוחות לא סדירים, ולמצוא את הדרכים לחבור אליהם ולנסות להכווין את פעולותיהם לטובת האינטרסים המדיניים והצבאיים של ישראל

56 | "לעולם אל תבזזו משבר טוב" - מה למדנו על חדשנות יישומית בצה"ל בזמן משבר הקורונה?

סא"ל מיכל פרנקל, רע"ן חדשנות, שיל"ח
סא"ל ד"ר אריאל פורר, רע"ן חדשנות רפואית, מקרפ"ר
רס"ן טל אטלס, רמ"ד חדשנות יישומית, שיל"ח
רס"ן איתי קטקו, רע"ן פיזיולוגיה, מקרפ"ר

62 | "סיירת" רב-זרועית חדשנית לבניין הכוח

אל"ם (מיל) ד"ר אמיר עוזיאל, שימש כסגן המדעי לראש מפא"ת, כיום איש מילואים במפא"ת
אל"ם בני א', שימש עד לאחרונה כראש התוכנית, כיום רמ"ח במפא"ת
אל"ם ד"ר הדס מינקר-ברנד, ראש מחלקת מדעי ההתנהגות בצה"ל
אל"ם (מיל) חיים כ', ראש מנהלת במפא"ת; עומד בראש הפורום הטכני הבכיר המוביל את התוכנית

לאחר שלב ארוך יחסית של למידת משמעותיות וגיבוש תפיסה מבצעית, הותנעה בצה"ל לפני כשנתיים וחצי תוכנית התעצמות רב-זרועית מרכזית. המאמר מציג את אתגרי המימוש העיקריים של התוכנית, את התפיסה החדשנית שגובשה לניהולה ואת המנגנונים שהופעלו עד כה כדי לצלוח את המורכבויות הרבות הנלוות בה

70 | הערות שוליים